

هوای تهران همچنان ناسالم است

معضل ملی و نبود عقل جمعی

روشانه جولانی

کافی است چند ساعتی را مجبور باشیم در سطح شهر بگذرانیم. نفسمان به شماره می‌افتد، چشمانمان می‌سوزد و سینه‌مان سنگین می‌شود. آلودگی هوا داستان تکراری هر سال و هر روز مانشهرنشینان است. در این سال‌ها از آلودگی هوا زیاد گفته‌اند. گوشمان از سرطان، مشکلات تنفسی، بیماری‌های قلبی و همه پیامدهای شناخته‌شده نشده آلودگی هوا پر شده است و از وعده و وعیدهای توخالی مسئولان هم خسته‌ایم و در این روزها تنها یک چیز را پیگیری می‌کنیم: اینکه این بار چند هزار نفر راهی بیمارستان‌ها می‌شوند؛ این بار چند نفر به خاطر آلودگی هوا سکنه می‌کنند، نفسشان بند می‌آید و زندگی برایشان تمام می‌شود؟

به گفته جواد نوفرستی، استاد دانشگاه طبقات آماری که دو سال قبل شرکت کنترل کیفیت هوای شهر تهران برای اولین بار منتشر کرد، ۲۷ هزار نفر فوتی ناشی از آلودگی هوا داریم که سهم تهران ۷ تا ۷ هزار نفر است و تنها کاری که می‌کنند مدارس و دانشگاه‌ها تعطیل می‌شوند. در روزهای گذشته آلودگی هوا در تهران و چند شهر دیگر به تعطیلی مدارس انجامیده است و کارشناسان از تداوم آلودگی و حتی روند صعودی آن خبر می‌دهند.

در پی آلودگی شدید هوای چند شهر ایران از جمله تهران، تبریز، ارومیه، اصفهان و اراک، نیز کلیه مقاطع تحصیلی در مدارس سه‌شهر نخست چند روز متوالی تعطیل بود. در روزهای اخیر شهرهای زیادی درگیر معضل آلودگی هوا شدند تا جایی که شرایط کلان‌شهرهای ایران از حالت هشدار گذشت و به وضعیت قرمز رسید. اما در این میان تنها راهکار دولت تعطیل کردن مدارس آن هم به صورت قطره چکانی و ممنوعیت تردد ماشین‌های سنگین بود که در بهترین و خوش‌بینانه‌ترین حالت یک راهکار مقطعی است و دوباره با اتمام این محدودیت‌ها و تعطیلی‌ها روز از روزی از نومی‌شود. باینکه نزدیک به ۲۰ نهاد متولی حل مسئله آلودگی هوا هستند اما ناهماهنگی خیره‌کننده آن‌ها مثل خود آلودگی هوا به یک پدیده مزمن بدل شده است. بسیاری می‌گویند کمبود اعتبارات نیز مؤثر است هر چند کارشناسان توسعه پایدار در جهان

معتقدند اگر دولت‌ها به بهانه رونق تولید و اقتصاد، برای حل آلودگی هوا سرمایه‌گذاری نکنند، بعداً هزینه آن را به شکلی دیگر خواهند داد. طبق برآورد سال گذشته سازمان بهداشت جهانی هزینه انسانی و اقتصادی آلودگی هوا در تهران سالانه دو و نیم میلیارد دلار است. **بی تفاوتی شهرداری نسبت به نصب فیلتر**

گفته می‌شود مشکل اصلی آلودگی هوای تهران خودروهای سنگین فرسوده گازوئیلی و موتورسیکلت‌های کارپراتوری هستند. بر این اساس این خودروها باید از رده خارج شوند و جای خود را خودروهایی تازه و کمتر آلاینده بدهند. باین حال اما اتوبوس‌های

فرسوده تهران از رده خارج نمی‌شوند و اگر هم بشوند به خاطر این است که دیگر کار نمی‌کنند. هفته گذشته بود که ۴۰۰ اتوبوس فرسوده بدون داشتن جایگزینی از ناوگان اتوبوس‌رانی ایران حذف شد. کارشناسان حوزه شهری می‌گویند دولت برای جایگزینی ۲۵ هزار دستگاه اتوبوس در تهران که نصف آن‌ها فرسوده و آلاینده هستند هیچ کمکی نکرده و شهرداری هم چشم به راه کمک‌های دولت است و دست روی دست گذاشته. این در حالی است که با افزایش قیمت بنزین و سهمیه‌بندی‌های اخیر مردم پایتخت و شهرها بزرگ دیگر نه تنها نمی‌توانند از خودروی شخصی استفاده کنند بلکه باید به سمت حمل‌ونقل عمومی روی آورند که به میزان کافی فضا و ظرفیت ندارد. راه‌حل دیگری که در جهت کاهش آلودگی هوا پیشنهاد شده نصب فیلترهای دوده بر خودروها و اتوبوس‌هایی است که دود سیاه تولید می‌کنند. این دوده‌ها به صورت مستقیم وارد ریه شهروندان می‌شود و نصب فیلترها می‌تواند تا ۹۰ درصد جلوی ضرر و آسیب را بگیرد، اما صادر این مورد هم جدی نشده و شورایی شهر به بهانه

اینکه یکی از اعضای آن گفت این فیلترها کارایی ندارند از تصویب پرداخت اعتبارات لازم برای خرید و نصب این فیلترها خودداری کرد. ایده نصب فیلتر دوده روی اتوبوس‌های تهران از اواخر دوره قلی‌مدیریت شهری مطرح شد. در زمان اجرای پالیوت این طرح، گفته می‌شد دستمال سفیدی را در مقابل دیدگان شهردار وقت تهران داخل آگروز یک دستگاه اتوبوس کرده و بدون اینکه تحت تأثیر دوده و ذرات معلق خروجی آگروز، تغییر رنگ دهد و سیاه شود، از آگروز خارج کرده‌اند. در این دوره اگر چه شهرداری بر اجرای مصوبه مذکور اصرار دارد، اما اعضای شورایی شهر تهران با شهرداری

در حال حاضر حدود ۳۰۰۰ دستگاه خودروی دیزلی در شبکه اتوبوس‌رانی تهران فعال است که مجموعاً مسبب انتشار ۱۱ درصد از ذرات معلق در هوا هستند. با نصب فیلتر روی ۷۰۰ اتوبوس، حدود ۳ درصد از انتشار ذرات معلق کاسته می‌شود.

راهکارها تنها روی کاغذ اجرامی شوند

معضل آلودگی هوا در حالی همچنان باقی است که بسیاری از شهرهای بزرگ دنیا با چنین معضلی و یا حتی در ابعاد بزرگ‌تر از آنچه در تهران می‌گذرد، مواجه بودند اما با برنامه‌ریزی جامع و اجرای هماهنگ آنچه می‌بایست انجام شود، موفق به از پای درآوردن غول آلودگی هوا شدند؛ چیزی که انگار قرار نیست در تهران شاهدش باشیم چراکه آلودگی همچنان پشت کوهی از مصوبات و قوانین رهاشده، پابرجاست.

بررسی میزان اجرایی شدن قوانین و مصوبات در حوزه آلودگی هوا نشان می‌دهد از سال ۷۴ تا امروز حدود ۶۰ ماده از قوانین مرتبط، مصوبات هیئت‌وزیران، تصمیمات شورای هماهنگی ترافیک و شورای شهر تهران در این حوزه هنوز اجرایی نشده است؛ به‌عنوان مثال برخلاف ماده ۱۰ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب سوم اردیبهشت‌ماه سال ۷۴ که بر عدم شماره گذاری وسایل نقلیه موتوری آلاینده تأکید داشته؛ همچنان این وسایل آلاینده پس از گذشت ۲۴ سال از تصویب قانون، شماره گذاری می‌شوند.

به گزارش ایسنا، عمل نکردن به مواد قوانین حوزه آلودگی هوا تهران تنها مختص مصوبات مجلس نبوده چراکه تعداد قابل توجهی از مصوبات هیئت‌وزیران در این حوزه نیز همچنان فراتر از آنچه که بروی کاغذ آمده، نرفته است و در مصوبات هیئت‌وزیران در این حوزه از سال ۹۳ تاکنون موارد قابل توجهی وجود دارد که اجرایی شدنشان قطعاً می‌توانست وضعیت

هوای پایتخت را بهبود ببخشد به‌عنوان مثال بر اساس مصوبه ۴ مهرماه سال ۹۷، هیئت‌وزیران قرار بود یک و نیم میلیارد دلار برای تأمین تجهیزات خرید واگن مترو که سهم تهران ۶۳۰ دستگاه واگن بوده اختصاص یابد که متأسفانه این امر هنوز در پیچ‌وخم بروکراسی اداری گرفتار شده و عملیاتی نشده است؛ یا حتی براساس مصوبات اردیبهشت‌ماه امسال و مهرماه سال گذشته مقرر شده بود شماره گذاری موتورسیکلت‌های انژکتوری منوط به اسقاط یک دستگاه موتورسیکلت کاربراتوری شود و پلیس راهنمایی و رانندگی نیز موظف شده بود برای تردد موتورسیکلت‌های فرسوده محدودیت‌های قانونی اعمال کند؛ همچنین قرار بود موتورسیکلت‌های دستگاه‌های دولتی و کل ناوگان موتورسیکلت‌های شرکت‌های حمل‌ونقل پیک موتوری برقی شود که متأسفانه این مصوبات نیز همچنان عقیم مانده است.

همچنین طی ۵ سال گذشته ۷ مورد از مصوبات شورای عالی هماهنگی ترافیک کشور اجرایی نشده است به‌عنوان مثال در صد بیست‌مین جلسه شورای عالی هماهنگی در آخرین روز مرداد ۹۴، مصوب شد که طرح LEZ به‌صورت تدریجی اجرایی شود و تردد کلیه وسایل آلاینده همچون موتورسیکلت‌های فاقد معاینه فنی و آلاینده ممنوع شود یا حتی مصوبه اردیبهشت‌ماه ۹۳ نیز که براساس آن موتورسیکلت‌های بنزینی از ورود به منطقه ۱۲ تهران ممنوع شده بودند که اجرای این طرح نیز به‌صورت نیم‌بند عملیاتی شد و علاوه بر آن به دولت پیشنهاد داده شده بود که تسهیلات نوسازی تاکسی و اتوبوس فرسوده را تأمین کند، همچنان بلا تکلیف رهاشده است.

ورود مدعی‌العموم به آلودگی هوا

آلودگی هوا در شهرهای مختلف ایران واکنش دادستان کل کشور را هم در برداشته. حجت‌الاسلام منتظری با انتقاد از شرایط موجود گفته است به این دلیل به ماجرا ورود کرده چون از او خواسته‌اند به‌عنوان مدعی‌العموم در برخورد با دستگاه‌های متخلف در مورد آلودگی هوا وارد شود. به گفته او آلودگی هوا فرآیند یک مجموعه‌ای است که متأسفانه دستگاه‌های مختلف به وظایف خود یا عمل نمی‌کنند و یا به درستی عمل نمی‌کنند؛ لذا سازمان محیط‌زیست و سایر دستگاه‌های مربوطه و احاد مردم باید در این زمینه دست‌به‌دست هم دهند و همکاری لازم را داشته باشند.

دادستان کل کشور همچنین تأکید کرد: اینکه ما انواع و اقسام عوامل آلودگی هوا را ایجاد کنیم و بعد بگوییم امیدواریم باد بوزد و آلودگی هوا را ببرد قابل قبول نیست. **آلودگی هوا ابتلا به آنفلوآنزا را تشدید کرده است**

در روزهای اخیر مقام‌های وزارت به گزارش ایسنا، عمل نکردن به مواد قوانین حوزه آلودگی هوا تهران تنها مختص مصوبات مجلس نبوده چراکه تعداد قابل توجهی از مصوبات هیئت‌وزیران در این حوزه نیز همچنان فراتر از آنچه که بروی کاغذ آمده، نرفته است و در مصوبات هیئت‌وزیران در این حوزه از سال ۹۳ تاکنون موارد قابل توجهی وجود دارد که اجرایی شدنشان قطعاً می‌توانست وضعیت

دادستان کل کشور که به‌عنوان مدعی‌العموم و برای برخورد با دستگاه‌های متخلف، به موضوع آلودگی هوا ورود کرده است، تأکید کرد: اینکه ما انواع و اقسام عوامل آلودگی هوا را ایجاد کنیم و بعد بگوییم امیدواریم باد بوزد و آلودگی هوا را ببرد؛ قابل قبول نیست

بهداشت از مرگ ۵۶ نفر به علت بیماری آنفلوآنزا خبر داده و گفته‌اند موج آنفلوآنزا تا دو هفته دیگر ادامه خواهد داشت.

به گزارش ایسنا، علیرضا رئیسی، معاون بهداشت وزارت بهداشت گفته است آلودگی هوا می‌تواند باعث تشدید بیماری آنفلوآنزا شود.

او با اشاره به اینکه در برخی مناطق تهران، آلودگی هوا تا ۳۰ برابر حد مجاز بالاتر است، از کودکان، افراد بالای ۶۰ سال و کسانی که سیستم ایمنی ضعیف دارند، به‌عنوان افرادی نام برده که در این شرایط احتمال بیشتری برای ابتلا به بیماری آنفلوآنزا دارند.

برنامه کاهش آلودگی تهران راه به جایی می‌برد؟

روز گذشته برنامه جامع پیشنهادی کاهش آلودگی هوای تهران منتشر شد و بر مبنای آن قرار است با ارائه یک زمان بندی چهارساله، برنامه‌های جزئی برای هر یک از حوزه‌های نوسازی و بهسازی اتوبوس‌های کامیون‌های فرسوده، نصب فیلتر دوده بر انواع خودروهای دیزلی، جایگزینی مینی‌بوس‌های فرسوده و خودروهای کاربراتوری، جایگزینی موتورسیکلت‌های بنزینی با برقی و تعویض کاتالیست تاکسی‌ها شود.

همچنین برآورد شده که با اجرای این برنامه، پس از چهار سال شاهد کاهش ۵۵ درصدی ذرات معلق و کاهش ۴۵ درصدی تولید گازهای سمی خواهیم بود و نهایتاً میانگین شاخص کیفیت هوای تهران به‌طور متوسط حدود ۳۰ واحد کاهش پیدا می‌کند. هر چند چنین دستاوردی به معنای رسیدن به کیفیت هوایی تقریباً همیشه سالم خواهد بود. با تمام تفاسیر نباید فراموش کنیم مدیریت شهری و شهرداری تهران قطعاً در خصوص چرایی وضعیت هوای پایتخت مسئول است و باید پاسخگو باشد ولی این به معنای نادیده گرفتن سهم سایر دستگاه‌های مسئول در این حوزه که نزدیک به ۲۰ دستگاه را شامل می‌شود؛ نیست. دستگاه‌هایی که صف عربض و طویل آن‌ها از پلیس تا وزارتخانه‌هایی همچون نفت، صنعت، نیرو و... را شامل می‌شود اما گویا در گذر زمان، نقش و تأثیرشان در کاهش آلودگی هوا را یاد برده‌اند.

از گوشه و کنار

سخنگوی نیروی انتظامی: عاملان آزار کودک کار، تسلیم قانون شدند

سخنگوی نیروی انتظامی اعلام کرد: عاملان آزار کودک کار خود را به نیروهای امنیتی معرفی کردند. به گزارش ایلنا، سردار «احمد نوریان» درباره انتشار کلیپ جنجالی در فضای مجازی مبنی بر آزار کودک کار که از سوی فردی به داخل سطل زباله انداخته می‌شود، اظهار داشت: با توجه به تشویش اذهان عمومی و نیز حسب دستور فرمانده محترم نیروی انتظامی، پیگیری این موضوع در دستور کار پلیس قرار گرفت. به گزارش سایت پلیس، سخنگوی ناجا با بیان اینکه چندین تیم پلیسی تحقیقات خود را برای دستگیری عاملان این اقدام قبیح آغاز کردند، گفت: با توجه به تحقیقات گسترده پلیسی، و نیز انتشار گسترده این کلیپ در فضای مجازی و باز خورد های منفی به این عمل قبیح، خاطیان این پرونده که عرصه را بر خود تنگ دیدند، خود را به نیروهای امنیتی تسلیم کردند.

کودکان کار را به مراکز پر تو معرفی کنید

عضو کمیسیون فرهنگی و اجتماعی شورای شهر تهران گفت: شهروندان می‌توانند کودکان کار را به مراکز پر تو جهت تحصیل و مهارت آموزی معرفی کنند. به گزارش فارس، الهام فخاری درباره انتشار کلیپ آزار یک کودک کار توسط شهروند البرزی اظهار کرد: خوشبختانه افکار عمومی نسبت به این رفتار غیر اخلاقی حساس است و این مسئله سبب شد که در فضای مجازی کلیپ دست‌به‌دست بچرخد و متخلفان شناسایی شدند. عضو کمیسیون فرهنگی و اجتماعی شورای شهر تهران در پاسخ به اینکه آمار کودکان کار خیابان در تهران چه تعداد است، بیان کرد: وزارت کشور بهزیستی آمارهای دقیقی در این زمینه دارند و باید توجه داشت که به‌طور کلی کار کودک ممنوعیت قانونی دارد و ایران به پیمان نامه ممانعت فعالیت کودکان کار پیوسته است. او خاطر نشان کرد: شهرداری و شورای شهر نیز در جهت حمایت از کودکان کار و کاهش آسیب‌های آن‌ها مصوباتی داشته و بر همین اساس مدارس و مراکز پر تو راه‌اندازی شده است تا این افراد توانمند شده و مهارت‌های اجتماعی و شغلی فراگیرند. عضو کمیسیون فرهنگی و اجتماعی شورای شهر تهران با اشاره به اینکه بر پیمانکاران حق به کارگیری کودکان کار ندارند، اعلام کرد: شهروندان در صورت مشاهده کودکان کار می‌توانند طی تماس با شماره ۱۳۷ به شهرداری گزارش دهند تا این کودکان به مراکز پر تو انتقال یابند.

جمع آوری ۲۵ هزار بخاری نفتی از مدارس

رئیس سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور از جمع‌آوری ۲۵ هزار بخاری نفتی از مدارس خبر داد. به گزارش ایلنا، مهرالله رخشانی مهر معاون درباره جمع‌آوری بخاری‌های نفتی در مناطق محروم کشور توضیح داد: ما دیگر در مدارس بخاری‌های نفتی با علمک گاز نداریم، اگر هم در برخی موارد به صورتی موردی باقی مانده، باید جمع‌آوری شوند. او اظهار کرد: حدود ۲۷ هزار بخاری نفتی در کلاس‌های سراسر کشور داریم که زیرساخت گاز ندارند. البته بخاری‌های استاندارد نیستند، اما وجود بخاری نفتی یا شعله مستقیم داخل کلاس درس ممنوع است به همین دلیل این بخاری‌ها نیز از نظر ما استاندارد نیستند و باید جمع‌آوری شوند.